Ročník I. Ve Varšavě, dne 15. srpna 1928. Číslo 7.

BUDITEL

ORGAN ČECHOSLOVÁKŮ V POLSKU

VYCHÁZÍ 1. a 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE.

Redakce a administrace pro Volyň: Łuck, Jagiellońska 16.

Administrace pro ostatní Polsko a zahraničí: Warszawa, Mazowiecka 11.

PRÁCE A ODMĚNA

O čem jiném mělo by se psáti nyní, když rolník sklízí odměnu za svoji celoroční námahu, než o práci? Hospodář při pohledu na nedohledné řady žlutého obilí cítí jakési duševní zadostučinění, vidí, že nepracoval nadarmo, a to jest mu vzpruhou k nové práci a k novému osevu role své. A tak to jde věčně dokola svojí určenou cestou, neboť: „Dokud nebe a země nepominou — setí a žeň nepřestanou".

Celý život náš jest vyplněn prací a bojem se zlem a překážkami. Šťasten, kdo v práci, ať tělesné či duševní, vidí účel života! Taková radostná práce člověka nevyčerpává, nýbrž otužuje a těší. Člověk se zálibou ohlédá se zpět na krásné výsledky své vykonané plodné práce. A když již údy pozvolna vypovídají službu, když se kloní jako ten starý klas, tu ani to stáří, v němž „nemáme zalíbení", mu není obtížné, neboť ho blaží myšlenka, že prací vyplnil svůj životní úkol, že nežil nadarmo. A když konečně splní poslední povinnost, a země, na níž po celý život pracoval, přijme ho ve své lůno, zůstane po něm v potomstvu trvalá památka na jeho práci. Ale člověk — sobec, jenž po celý život myslel pouze na sebe, na svoje požitkářství dle zásad epikurejských: „jezme a pijme, neboť zítra zemřeme" — s jakým trpkým pocitem a odporem loučí se takovýto nepotřebný člen lidské rodiny s životem! Nikdo ho nežele, nikdo mu nevěnuje vděčné vzpomínky.

K jakému druhu pracovníků chceme náležeti my?

O kéž bychom se snažili řaditi se k těm, kdož celý svůj život zasvětili práci pro blaho nejen svých nejbližších, leč i pro blaho všeobecné. Ale má-li jedenkaždý z nás možnost, pracovati nejen ku prospěchu vlastnímu, nýbrž i pro dobro celku? Zajisté! Hleďme, jakých pěkných výsledků jsme docílili svojí pilností a přičinlivostí! A popatřme také, jak málo jsme vykonali pro blaho společné. Ta naše větší střediska, ty velké, zámožné osady naše, zdaliž mohou nám menším, rozptýleným vískám býti vzorem kulturní a společné práce? Položíme-li ruku na srdce, odpověď naše nebude asi kladnou.

Míváme zde často návštěvy různých odborníků a vynikajících osobností, které přijely, aby se přesvědčily, jak se nám daří a jak pracujeme k povznesení své větve. A když mají pronésti svoje mínění o nás, chválí někteří lichotivě naši zámožnost a náš blahobyt, ale jiní opět netají se před námi pravdivým úsudkem o naší lhostejnosti, netečnosti, ba přímo nedbalosti vůči věcem společným.

Kdo měl příležitost uvidět n. př. v Československu tu čilou společnou práci družstevní ve všech oborech, musí uznati, jak jsme v tom ohledu velice pozadu za našimi krajany ve staré vlasti. V každé i menší vísce tam vidíme školu — palác, záložnu, různá sdružení a t. d. Proč tak radostně oslavují naši bratři v Československu 10 leté výročí samostatnosti? Aby ukázali výsledky své energické, důmyslné a poctivé práce. Žádný z osvobozených národů není s to, prokázati se takovým rozmachem kultury a práce.

A čím my se můžeme pochlubiti jako čsl. národ. za těch 10 poválečných roků? Kolik máme těch pořádných škol? Nemáme žádných svých peněžních ústavů, ačkoliv by se u nás dokonale osvědčily a přispěly k povznesení blahobytu. Nemáme hospodářských družstev ani družstevních mlékáren a jiných podniků. Příčinu hledáme v nedostatku ideálních pracovníků, v nedostatku vzájemné důvěry a smyslu pro společnou práci vůbec. Ale půjde-li to tak dále, není dalek čas, kdy nebudeme již vzorem našemu okolí, nýbrž naopak. Dopustíme, aby k tomu došlo? Bratři předáci, ujměte se prace a nedbejte nevděku, nepochopení ani ztráty hmotné a t. d.! Pak se nemusíme budoucnosti lekat. Společné práci zdar!

Buditel.

POLSKÝ SEJM.

Sněmovní kancelář vydala nedavno knihu o složení polského sejmu, z níž jsou vzaty níže uvedené informace.

Pětileté sněmovní období sejmu zvoleného 5. listopadu 1922 uplynulo 28 listopadu 1927. Volby do nynějšího sejmu konaly se 4. března t. r. a nový sejm byl zahájen dne 27. března Sejm má 444 poslanců. Předsedou je Ignacy Daszyński z polské strany socialistické, místopředsedy Czetwertyński Seweryn, Dąbski Jan, dr Marek Zygmunt, Woźnicki Jan a dr Zahajkiewicz Wlodzimierz.

Poslanci jsou rozděleni na kluby jednotlivých stran. Nejsilnějším klubem je klub nestranného bloku spolupráce s vládou, jehož předsedou je Sławek Walery. Členem tohoto klubu je také jediný český poslanec v Polsku p. Vladimír Meduna. Klub tento má 122 členů.

Klub polské strany socialistické má 63 poslanců, předsedou je dr Marek Zygmunt. Klub Wyzwolenie má 40 členů, předseda Woźnicki Jan. — Klub lidovo-národní má 34 členů a tři hospitanty, předsedou je dr Rybarski Roman.— Klub Ukrajinsko běloruský má 30 členů, předsedou je dr Lewicki Dymitr. — Klub selské strany má 26 členů, předsedá Jan Dąbski. — Klub Piasta má 21 členů, přdsedá senátor Średniawski Andrzej. — Německý parlamentní klub má 19 členů, předsedá Naumann Eugen. — Klub křest. demokracie má 15 členů, předsedá Chaciński Josef. — Klub národní strany dělnické má 14 členů, předsedá Roguszczak Frant.— Klub židovský má 13 členů, předsedá Izaak Grünbaum. — Ukrajinský klub socialistickoradikální má 8 členů, předsedá dr Lew Baczyński. — Komunistický klub má 7 poslanců, předsedá Warski-Warszawski. — Národní strana dělnická, lewice má 5 poslanců, předsedá Ciszak Antoni. — Běloruský klub selsko dělnický má 5 poslanců, předsedá Gawryluk Josef. — Ukrajinský selsko dělnický klub socialistického sjednocení má 4 poslance, předsedou je Czuczmaj Maksym. — Selský svaz má 3 poslance, předsedou je Stapiński Jan. — Tři poslance má také slezská skupina Korfantyho, vyloučená z křest. demokracie, Selrob levice má 2 poslance. Frakce německých socialistů má dva poslance. Kromě toho je pět poslanců t. zv. divokých, kteří nejsou členy žádného klubu.

Vladimír Meduna, poslanec.

ČINNOST NESTRANNEHO VLÁDNÍHO BLOKU V SEJMU.

Aby všichni naši p. p. krajané měli možnost poznati činnost „Nestranného vládního bloku v sejmu", za který ve volbách hlasovali, chci zde v krátkých slovech o hlavních rysech jeho práce naší českou veřejnou informovati.

Blok „jedničky" stanoví v sejmu skupinu dosti vážnou. Nemá celkové většiny a nemůže býti zodpovědný za usnesení sejmu, stará se však dávati pokyny, jakou cestou by se měl sejm ubí, rati, aby práce jeho byla plodná a poměry sejmu k vládě, když ne přátelské, tedy aspoň smířlivé. Práce ta jest velice těžká. Sjednocení protivládních stran nesměřuje, jak víme, k společné plodné práci, ale k tomu, aby si strany získaly popularity u svých voličů, čehož chtějí dosíci tím, že vládě do cesty staví často i demagogické překážky a honosí se pak obhajobou zájmů svých voličů proti politice vlády.

Blok nechce postupovati podobným způsobem, ale snaží se zorganisovati v sejmu tvůrčí práci. Podotkl jsem již, že málem všechny strany jsou vládě nepřátelské. To však neznamená, že by byly mezi sebou solidární, právě naopak: potírají se navzájem. Jejich vzájemná solidarita se jedině schází k oslabení autority vlády, jakož i v boji s Blokem, v jehož rozvoji vidí největší nebezpečí pro udržení svých poslaneckých mandátů v budoucnosti.

Křiklavé doklady toho byly podány při volbě předsedy sejmu a při schvalování státního rozpočtu. Blok po podobných případech zaujal vyčkávací stanovisko, aby se mohl přesvědčiti, je-li nějaká naděje, že dnešní sejm se vzpamatuie a rozhodne se plodně pracovati. Blok postavil si za úkol osvoboditi Polsko od stranické vševlády, uznávaje, že jedině tento cíl prospívá zájmům státu a napomáhá tomu, aby i jiné strany a jednotliví poslanci ponenáhlu porovnávali naše náhledy se svym způsobem práce.

Blok spolupráce s vládou jest parl. skupinou, která pracuje s vládou a která se snaží vytvořiti také podmínky pro užitečnou práci, uznávajíc, že je nutno, by činnost vlády se vyvíjela bez překážek a v součinnosti všech vládních parlamentních skupin.

Hrst dobrého života jest lepší než pytel učenosti.

Herbart.

Z VÝSTAVY SOUDOBÉ KULTURY V BRNE.

Vedle hlavního vchodu do zábavního parku těší se stále větší oblibě u obecenstva veřejné akvarium. Je vidět, že láska k přírodě a k malé vodní pestrobarevné zvířeně jest dána každému. Mnoho lidí navštěvuje výstavu každým tydnem, protože vždy lze pozorovat něco nového. Nejvíce pobaví každého krmení rodiny mladých krokodilů, jak se kupí na navykém místě, jak každý přes hlavu druhého chňapá po kusech syrového masa, rozevíraje poměrně velkou, ozubenou tlamku. Hadovitá želva severoamerická (Trionyx ferox) ve vhodné chvíli některému krokodilu urve kus masa a plovoucími nožkami vsunuje si ho do štikovité tlamy. Jinak leží úplně zahrabána v písku, vystrkujíc pouze občas dlouhý krk ke hladině vodní, aby se nalokala vzduchu. Středozomní moře (akvarium č. 11) hostí od několika dnů mořské koníčky (Hyppocampus guttalata). Podivná tato rybka působí na každého zvláštním dojmem zevnějškem i způsobem plování. Bez pohybu plouvtí se zvíře vznáší vodními vrstvami. tu stoupá, tu klesá. Na hřbetě se to jen rychle vlní a třpytí, jakoby tam vězela tajná hnací síla. Stočením chápavého ocasu řídí rybka směr. Jelikož první pokus dovozu na výstavu se zdařil, bude dopraven na vystavu další počet mořských koníčků. Bohužel není doba jejich života dlouhá, zajetí jim při největší péči a obsluze neslouží. Také veliká veřejná akvaria na břehu mořském, kde nádržemi proudí stále čerstvá voda moře, neuchovají tuto rybku dlouho na živu a jsou nucena ji obnovovati. Nádrže Severního moře hostí pestrobarevné sasankykarafiáty: raka-poustevníka a platejze. Noméně krásné jsou nádrže oživené rákosníky (Pterophyllum scalare), skupinou ryb Přední a Zadní Indie, závojnatkami atd. Domácì tříostná koljuška staví si v nádrži č. 23 hnízdo po způsobu ptáků dole u dna v zadním rohu. Na každé straně buduje bez omrzení jeden sameček rodinné hnízdečko a vyvrací tím dosavadní názor, že by dva samečci se v nádrži nesnesli. Hůře bude, až dojde ke tření, kdy samečka vklouzne do hnízda. Také kančík (Heros facetus) se vytřel. Jikry na boční stěnu přilepené blíží se vývinu. Je otázka, zda zůstanou, anebo zda padnou ostatním rybkám za pamlsek, nedovedou-li je rodiče před slídivostí ostatních uchrániti. A tak je každá nádrž otevřenou knihou příteli přírody, ve které čte stále nové a nové jevy a zákony životní. Bohužel není takového pochoponí u každého. Mnohý pouze počítá počet nádrží, letmo je přehlédne a jde-do zábavního parku, kde komické výjevy na toboganu jsou rovněž rozevřenou knihou, snad mnohem zábavnější. Dlužno upozorniti na to, že krmení zvířeny v akvariu děje se denně mezi 19 — 21 hodinou.

* * *

Městská ubytovací kancelář v Brně, která vyřizovala veškeré přihlášky školních zajezdů na výstavu soudobé kultury v Brně, zpracovánýní všechen material, týkající se organisace školních výprav statisticky. Z této zprávy je teprve vidět, jaká práce byla výkonána. Pro školní zájezdy bylo připraveno celkem 84 noclehároen, z toho 76 ve školních budovách a 8 noclehároen různých organisací. V těchto noclehárnách je umístěno 2.400 postelí a 12.000 slamníků, takže v nich možno ubytovati denně 14.600 osob. Na postelích stojí nocleh za osobu a noc Kč 10.—, na slamníku Kč. 5.—, pro účastníky školních výprav byla povolena městskou radou pro nocleh na slamnících sleva Kč. 2.50 pro osobu a noc. Postele, slamníky i přikrývky jsou úplně nové vždy čistě převlečené. Noclehárny jsou vzorně čisté a působí velmi pěkným dojmem.

Celkem bylo přihlášeno k ubytování v červnu 2.847 školních výprav a 136.422 dětí. Velmi mnoho škol z přihlášených odřeklo však návtěvu, většinou v poslední chvíli, zejména v první polovici června, protože se rozšířily pověsti, že výstava není hotova, v druhé polovině měsíce června pak hlavně proto, že školy se chtěly účastniti vítání pana presidenta při zájezdech do různých krajů. Na druhé straně však přijelo také mnoho škol neohlášených. Z přihlášených škol odřeklo návštěvu 566 se 30.931 dětmi, takže na výstavu přijelo kromě výprav, které odjely tentýž den z Brna a zde nenocovaly, 2.291 školních výprav a 105.491 dětí. Těmto dětem bylo ve společných noclehárnách poskytnuto celkem 167.188 noclehů.

Velmi zajímavá jest zpráva o účasti různych škol z jednotlivých zemí. Tak například z Čech přijelo do Brna celkem 689 školních výprav a 35.561 dětí. Z toho obecných škol 240 se 6.571 školními dětmi, měšťanských škol 214 se 12.755 dětmi, středních 55 se 3.509 dětmi, a odborných škol 180 se 12.762 dětmi.

Účast z Moravy a ze Slezska byla daleko větší. Přijelo celkem 1.283 školních výprav s 55 504 dětmi, z toho 860 obecných se 22.119 dětmi, 119 škol odborných se 7.890 dětmi.

Ze Slovenska přijelo celkem 319 školních výprav s 14.426 dětmi. Z toho bylo 158 obecných s 4.153 dětmi, 69 škol měšťanských s 4.582 dětmi, 34 škol středních s 2.685 dětmi a 58 škol odborných se 3,006 dětmi. Celkem přijelo z celé republiky na výstavu 1.258 škol obecných, s 32.843 dětmi, 549 škol měšťanských se 39.962 dětmi, 127 škol středních se 9.964 dětmi a 357 škol odborných s 22.722 dětmi. Z celkového počtu 2.291 školních výprav je 2.054 škol českých a .257 škol německých. Z 105.491 žáků je 95.981 českých a 9.510 německých. Z ubytovaných žáků je 60.702 chlapců a 44 789 děvčat. Z Prahy přijelo na výstavu jenom 58 školních výprav se 3.959 žáky, z Bratislavy 29 školních výprav s 1.137 žáky.

Ze statistiky této je vidět, že největší zájem o výstavu projevila Morava, ze škol pak školy odborné. Překvapující je malá účast škol středních a nutno ji vysvětliti hlavně tím, že v červnu se konají na středních školách maturitní zkoušky, které zaměstnají velkou část členů profesorských sborů. Protože v září nebude již možno udržet noclehárny v tak velkém rozsahu, doporučuje se, aby hromadné zájezdy škol střednich byly uskutečněny ještě o prázdninách. Školám těmto budou při ubytování poskytnuty stejné výhody, jako školám které přijely v červnu.

Městská ubytovací kancelář v Brně, která vyřizovala veškerou korespondenci, týkajíci se školních výprav, odpovídala na různé dotazy, rozesílala přihlášky, pokyny, poukázky na noclehy atd. vyměnila celkem s přihlášenými školami přes 11.000 dopisů. Dnes možno říci, že organisace školních výprav se vydařila, přesto, že v Brně ještě nebylo podniku tak velkého rozsahu. Stalo se ovšem, že bylo na některý den přihlášeno až 15.000 školních dětí a mnoho z nich nepřijelo, aniž to včas oznámilí, takže noclehy musely býti pro ně reservovány a v některých školách spaly tři děti na dvou slamnících.

Z DOMOVA I CIZINY.

President ČSR Masaryk přijel dne 16. t. m. k letnimu pobytu do Topolčanek na Slovensku.

Kdy se sejde poslanecka sněmovna, není ještě známo, ale stane se tak patrně v září. Projednáván má býti rozpočet a otázka novelisace soc. pojištění. Vyslovuje se názor, že hned po prázdninách dojde k částečné rekonstrukci kabinetu, neboť je třeba obsadit křeslo ministerského předsedy a ministra vnitra po min. Černém, který bude moravským zemským presidentem. Také se bude řešit případ Dra Engliše, patrně tak, že se věc interně urovná a Dr Engliš své křeslo podrží. Hned poté počnou přípravy k jubilejním oslavám, během nichž však již budou vyhlášeny zemské a okresní volby, k nimž podle některých zpráv dojde 25. listopadu.

V ČSR byla utvořena nová německá politická strana, kterou založil mladý německy politik a národohospodář Dr Rosche, vystoupivší před nedávnem ze strany německo-nacionální. K této nové straně se vedle stoupenců Dra Roscheho hlásí také německa strana demokratická a něm. strana živnostenská. Nové sdružení chce býti posuzováno jako element aktivistický.

V západo-českých lázních, kde jako obvykle i letos mešká řada významných představitelů světa politického, hospodářského i kulturního, konala se řada významných schůzek, rozhovorů atd. V Karlových Varech byl presidentem Masarykem v audienci přijat německý zahr. ministr Stresemann. V Mar. Lázních se navštívili polský min. předseda Bartel a náměstek předsedy československé vlády Šrámek.

13. července zemřel vynikající čsl. malíř, rektor umělecko-průmyslové školy v Praze V. H. Brunner.

16. srpna zemřel v Pacově v Čechach básník Ant. Sova.

31. července přibyl do Prahy Dr Běhounek, člen ztroskotavší polární expedice gen. Nobileho, který prohlásil, že jeho účast na vypravě přinesla veliký vědecký zisk. Pátrání po Amundsenovi, prohlásil Běhounek, je stíženo tím, že před svým hrdinským odhodláním, zachrániti nešťastníky, neudal Amundsen plán a směr své cesty, ani základnu svých zamýšlených operací. Přes to jest míněním Dra Běhounka i většiny odborníků, že Amundsen letěl nejprve ke druhé skupině Alessandriho a že žije.

15. července zabil se na automobilových závodech v Nürburgringu u Adenau v Německu známý čsl. závodník Junek.

Čsl.-polská hospodářská dohoda vstoupila 1 srpnem v platnost. Dohodou touto, jak známo, byla nově upravena polská cla pro čsl zboží.

Polský parlament má býti svolan — aspoň se tak předpokládá — teprve počatkem října, aby schválil státní rozpočet na příští rozpočto-

vý rok a projednal otázku revise polské ústavy ve smyslu zvýšení výkonné moci presidenta republiky a vlády. O otázce ústavní revise se v polském tisku velmi živě diskutuje a vyslovuje se požadavek, aby nebyla porušena rovnováha mezi mocí výkonnou a zákonodárnou.

Ve Vilně se konal dne 12. srpna sjezd polských legionářů, jehož se účastnil maršálek Pilsudski a řada ministrů. Sjezd byl v manifestaci pro upevnění polského státu a pro mír.

Polsko-litevský spor měl býti projednáván jednak na plenární polsko-litevské konferenci v Ženevě dne 30. srpna t. r. a jednak ve Spol. Národů. Litva však odmítla účastnili se ženevských porad. Byl by čas, aby byl již urovnán. Totourovnání však nemůže dnešních hranic nijak změniti.

Na amsterodamské Olypiádě docílila primátu ve vrhu diskem Polka Halina Konopacká a polský básník Kazimier Wierzyński získal 1. cenu za sbírku básní „Olympský vavřín." — Transatlantický let majorů polské armády Kubaly a Idzikowského se však nezdařil. Letci byli přinuceni snésti se na hladinu moře, při čemž se letadlo poškodilo a jeden z letců byl raněn. Letci byli zachráněni parníkem německá levantské linie „Samosem".

Z Jugoslavie docházejí zprávy nepříliš radostné. V Záhřebě utvořili Radičovci a Přibičevičovci vzdoroparlament jako protest proti Koroščově vládě. V noci ze 4. na 5. srpna byl v Záhřebě zastřelen stoupencem radičovy strany Jos. Šunjičem šéfredaktor bělehradského listu „Jedinstvo" V. Ristovič, který odsuzoval Radičovu politiku. Je to smutná ozvěna vražedných událostí, které se odehrály v bělehradské Skupštině dne 20. června t. r. a jejichž důsledkcm je také smrt Štef. Radiče, nastavší v důsledku zranění tehdy utrpěných dne 8. srpna t. r. Praví se. že poměry mezi Srby a Chorvaty se těmito událostmi značně přiostřily — na škodu ovšem samé Jugoslavie i ostatního Slovanstva.

Rumunský ministr Titulecou podal demisi, jež se vysvětluje jeho zdravotním stavem, ale vše nasvědčuje tomu, že tato nemoc je politického rázu. Je to nesouhlas s rumunskou půjčkou.

Rusko projevilo ochotu podepsati protiválečný Kellogův pakt. Se strany západních mocností se tato možnost prozatím nevylučuje, ale uvádí se, že by k ruskému podpisu mohlo dojít až po podpisu ostatních mocností (po 27. srpnu t. r.) a jen s podmínkou, že Rusko nebude uplatňovat žádné nároky na změny nebo dodatky k paktu.

Komunistická internacionála odsoudila projevem Bucharinovým komunistické hnutí v různých zemích, ale nejtěžší porážku zažila podle Bucharina sekce československá svým „rudým dnem", který Bucharin nazval „nejtěžší porážkou komunistického hnutí vůbec." Je to špatné vysvědčení za naprostou poslušnost československých komunistů vůči Moskvě!

17. července byl zavražděn nedávno před tím zvolený mexický president Obregon.

KULTURNÍ STYKY ČSL.-POLSKÉ.

Do Varšavy se v těchto dnech sjeli nejznamenitější právníci z celého světa, aby se zúčastnili XXXV. kongresu pro mezinárodní právo, který se konal v době od 9. do 15. srpna t. r. Kongresu se zúčastnilo asi 300 delegátů z více než 30 států evropských, amerických, afrických a australských. Za Československo se sjezdu účastnil pražský notář Dr. Zmek, Dr. Vochoč z ministerstva zahraničních věcí a Dr. Géza Grosschmid z Košic.

Letecké závody Malé Dohody a Polska měly velmi zdařilý průběh a skončily značnými úspěchy čsl.

V červenci uspořádal krakovský akademický pěvecký sbor turné po Slovensku, nad nímž převzala protektorát Slovenská Matice. Sbor vystupoval ve všech důležitějších lázeňských místech jako Tatranské Lomnici, Smokovci, Tatranské Polance, Štrbském Plese, Píšťanech a Trenč. Teplicích, a všude si získával uznání a sympatie Sbor se vrátil do Krakova dne 27. července.

ČSR navštívil vynikající polský literát Mieczysław Smolarski, který je autorem celé řady románů, z nichž naši literární veřejnost bude nejvíce zajímati román o polských husitech pod názvem „Zpytek z Malsztyna." Smolarski navázal kontakt s našimi literáty.

V minulých dnech dlela v ČSR výprava studentů vysoké obchodní školy v Poznani.

Do jodových lázní D'arkova na Čsl. Těšínsku přijelo v těchto dnech 26 dětí, které vypravil Červený Kříž v Katovicích. Správa lázní, náležejících těžaři Dru Larischovi, vyšla dětem značně vstříc.

Z USŘEDNÍ SPRÁVY MATICE.

Dne 8. Srpna t. r. projednávala správa Matice u p. inspektora v Dubně a dne 10. srpna u p. kurátora z Rovně otázky následujících škol:

Mirohošť, Malin, Sofievka I, Sofievka II, Volkov Dorohostaj Český, Libánovka, Ozerany, Skliň, Novokrajev, Hubin, Chomout, kde se otvírá nová státní škola, Ujezdcy, Kvasilov, Sedmihrany, Kupičov, Novosilky, Staročeské, Buderáž a j. Většina otázek, souvisejících s těmito školami bude vyřízena v kuratoriu a inspektorátech, jen otázky základních změn musí býti vyřízeny v ministerstvě W. R. i O. P. ve Varšavě. Dále bylo jednáno o jmenování některých učitelů matičních škol učiteli škol státních, o upravě hodin vyučování češtině ve školách smíšených, o níž bylo jednáno již na jaře. Bylo stanoveno, že v těch školách, kde jest českých dětí většina, češtině má býti vyučováno 6 hod. týdně, kde pak české děti jsou v menšině, jen tři hodiny tydně v každé třídě. Když jsou české děti po třídách jen v malém počtu, k vyučování češtity musí býti shromažďovány v jedné místnosti. Máme právo žádati co nejdokonalejší vyučování češtině, zvláště pak upozorňujeme na to, aby se vyučování nedělo bez českých příruček, jak bylo dosud v některých školách praktikováno. Všechny potřebné příručky češtiny jsou k dostání u Matice v Lucku.

Letošním rokem nastane opět dosti značné zlepšení poměrů školských, avšak uspokojivá náprava pro nedostatek učitelů národnosti české jest nemožnou. Ve školních úřadech se nám vytýká, že naše učitelstvo se chová k povinnosti doplněnì kvalifikace velice hostejně, takže ve smyslu školních nařízení učitelé kteří nemají plné kvalifikace a místo řídícího učitele dosud nezastávali, pro budoucnost jmenováni býti nemohou. Proto není divu, že v některých vícetřídních školách jsou naši učitele, byť to byla i škola s vyučovacím jazykem českým, silami podřadnými.

Nakonec opětně poručujeme, aby se, kde je toho potřeba, byly otevřeny soukromé školy matiční. Dítky budon řádně vyučovány a mnoho to státi nebude, nebot podpora pro ty školy jest zajištěna. Bylo by nehezké a vůči dětem nanejvýš hříšné, aby jim nebylo dopřáno školní vychovy. Ustřední správa Matice.

Z REDAKCE.

Naší Matici Školské se všeobecně vytýká. že se málo stará o dosazování učitelů Čechů na české školy. Každý soudný člověk ví, že prozatím takových učitelů nemáme, neboť návrh na zřízení české odbočky při některém státním semináři v Polsku, jejž byla vláda polská ochotna uskutečniti — ztroskotal pro naši lhostejnost. Starala se tedy Matice vyhledati kvalifikované síly učitelské tam, kde se dalo. I přihlásilo se několik učitelů z ústavu v Ostřechově v Polsku k práci na Volyni. Všichni byli vyznání evangelického. A jelikož učitelů-krajanů jiného vyznání nemáme, neviděla Matice v dosazení jich na české školy žádného přestupku neb nezakonnosti. Leč mnozí krajané vidí v tom jakési úmyslné záměry. A tak se činnost Matici ztěžuje zpozdilými náboženskými předsudky. Zdaliž jsme již zapomněli na netolerantní časy za carské vlády? Či je chceme sami zase zaváděti? Krajané! Vzpamatujme se! Nevyhledávejme zase nových příčin roztržek a svárů! Přiznejme se k tomu pravému náboženství lásky a bratrství. V každém vyznání máme možnost takovéto náboženství pravé lidskostí osvědčovatí. „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest." Važme si svobody svědomí, které nám naše vláda v plné míře poskytuje, a nezneužívejme jí!

Z KRAJE

Z Hlinska. V Hlinšku dne 17. června t.r. sehrály dítky matiční školy v Sedmihranech při pomoci některých dítek školy hlinské a za vedení svého učitele p. A. Richtra děj ze života „Láska k vlasti" od J. Hraše. Bylo to první divadelní představení, v kterém účinkovaly dítky sedmihranské školy, což zvláště zajímalo nejen rodiče dítek hrajících, ale i celé okolí. Ač bylo to první vystoupení, děj sehrán byl nad očekávání pěkně, díky p. učiteli Rychtrovi, který při své velmi namáhavé práci a těžkých poměrech sedmihranské matiční školy tak obětavě se stará o rozkvět osvěty a vyspělost mládeže. Návštěva, ačkoliv bylo deštivé počasi, byla velmi skvělá. *L. T.*

NOVINY ČESKÉ.

Dne 8. července provedla školní mládež za vedení p. učitele V. Pospíšila na jevišti pohádku „Mikeš Lomidřevo" od Plumlovské. Kus, ačkoliv dosti těžký k provedení, byl sehrán nad očekávání zdařile, díky obratnosti i píli p. učitele. I nejtěžší titulní role byla provedena znamenitě. Po představení vyjádřil p. Libovický jménem osady vřelými slovy dík a uznání p. učiteli za jeho horlivou snahu. Na to promluvil p. učitel k dítkám i rodičům. Dítky byly obdarovány cukrovím, na něž mezi jinými p. J. Kopecký věnoval 20 zl. V veselé náladě, za zvuků místní kapely ubíraly se dítky do svých domovů v naději, e v brzku zase něco podobného uspořádají.

Celkový příjem činil 252 zl., z čehož Ustřední M. Š. věnováno 19 zl. a čistý získ určen na zřízeni radia ve škole.

Zároveň s tímto skromným dárkem vyjadřujeme Matici vřelé díky, že jejím přičiněním byl k nám dosazen tak snaživý učitel, jak rovněž i na jiné školy na Volyni.

Byloby našim přáním, aby náš milovaný učitel hodně dlouho u nás působil, a snahou naší bude, jej v této jeho těžké a zodpovědné práci — výchově nového — lepšího pokolení, všemožně podporovati. Práci jeho i jiných zdar!

Jan Krámský.

Z Moskovščiny. Dne 20 července t. r. navštívil naši obec prof. Dr. Ing. A. V. Červín. z Prahy, kněz a člen synodálni rady pravoslavné církve v Československu. Přijížďějícího o. Červína přivítal místní hasičský sbor s hudbou, načež o. Červín, za pomoci pravoslavných kněží, Čechů o. A. Pařízka z Holatyna a o. A. Zajíce z Hulče a za přítomnosti místního kněze o. Hopčanského odsloužil slavnostní bohoslužby, doprovázené českým církevním zpěvem. Mílé a dojímavé jest poslouchati bohoslužby v rodném českém jazyce, sloužené pravoslavným knězem z Československa, a zvláště dojímavé bylo kázání, kterým o. Červín jako velice dobrý kazatel dovedl upoutati pozornost všech četně shromážděných posluchačů. Po kázání byl venku před školou odsloužen děkovný molebne, (modlitba), při kterém místní kapela za vedení p. Saláka hrála „Kol slaven„. Po ukončení molebenu odebrali se vzácní hosté do domu p. A. Rejzka ke společnému obědu, kde laskavostí p. učitele byli všichni přítomní fotografováni. Ve 4 hod. odpoledne v sále hasičského domu proslovil o. Červín přednášku o postavení všech církví v Československu, jakož i o některých společných vztazích mezi Husovým učením a pravoslavím. Večer zazpíval zpěvácký kroužek řízený p. učitelem Šebestou na počest ctěných hostů řadu vlasteneckých a národních písní, kteroužto pozorností byl o. Červín mile překvapen, a poděkovav srdečně účinkujícím, pravil mezi jiným; „Výdím, že jste svůj mateřský jazik neztratili a neztratíte!" Byl to velký svátek, na který budeme dlouho a dlouho vzpomínat.

V. L.

Poděkování. Navraceje se z Volyně domů, děkuji vřele všem Čechům a jich obcím, které jsem navštívil, za jejich velkou pozornost, kterou věnovali mé návstěvě, dále děkuji zvláště hasičským sborům, které mne na četných místech korporativně uvítaly, a všem svým laskavým hostitelům ve vesnicích, které jsem navštívil. Prosím za prominutí obce, které jsem již nemohl navštívili; slibují jim, že v příštích letech vystřídám je všechny a volám jim i obcím, které jsem navštívil, srdečně: Na shledanou!

Ve Varšavě, dne 26. července 1928.

Pravoslavný kněz *Dr. Ing. Václav A. Červín,* člen synodální rady České pravoslavné církve.

Řádění blesku. Dne 27. června v 5 hodráno přehnala se nad obcemi Mlýnovskou a Malinskou silná bouře. Ve vsi Máslence České blesk zasáhl a usmrtil pasačku a dve krávy. Ve vsi Terešově udeřil blesk do domu zapálil jej. Také v Petuškově blesk zapálil dům. Bylo pozoruhodné, že mnoho blesků bylo zápalných.

Různé zprávy

Český tisk o našem listě. České Slovo a Čs. Republika přinesly dne 5. srpna t. r. tuto noticku: „Nový český časopis v Polsku. Ve Varšavě začal vycházeti nový český časopis „Buditel", který prozatím vychází dvakrát měsíčně. Redakce a administrace jeho jest v Lucku, na Volyni a jeho redaktorem jest bývalý spolupracovník „Ruského Čecha" Josef Vlk".

500 JUBILEJNÍCH KNIHOVEN V ČSR.

Ministerstvo školství čsl. R. provádí velkorysou jubilejní osvětovou akci, jejímž účelem jest zříditi v letošním roce 500 jubilejních knihoven. Četné menší pohraniční obce budou obdarová-

ny malými knihovničkami o 50 svazcích. Náklad na jednu takovou knihovnu, úplne zkatalogisovanou činí asi 1500 Kč. Při výběru knih jest brán zřetel na veškeré národnosti republiky. V rámci jubilejní akce knihovní budou též náležitě doplněny knihovny obvodové, obecní knihovny dosud nedostatečně vybavené, budou doplněny, aby na každých 100 obyvatelů připadlo 10 knih. Celkový náklad na tuto knihovní akci činí asi 1,000.000 Kč. Akce má býti provedena nejpozději do 28. října.

Národní hospodářství.

Z VOLYNĚ.

I náš kraj chce uctíti 10 leté trvání samostatnosti Rep. Polské a ukázati pokrok v rolnictví za dobu poválečnou. K tomu cíli pořádá se ve dnech 1.—2. září v Lucku hospodářska průmyslová vystava, na niž jsou všichni rolníci i průmyslníci srdečně zváni. Vše, co souvisí přímo či nepřímo se zemědělstvím, bude zde vystaveno, arciže v prvé řadě koňstvo, hovězí i vepřový dobytek, brav, drůbež, holubi atd. Vzorky obilí mají býti 2 kg, vzorky chmele a jiných speciálních kultur aspoň $^1/_2$ kg.

Krajané-rolníci! Zorganisujte se ve svých osadách a vybeřte vše, co jest pozoruhodné, ze svých produktů. Dokažme, že jsme důležitou složkou našeho státu v oboru zemědělství a průmyslu. Bližší informace udělí Výstavní výbor, jehož členem jest těž krajan, p. A. *Liška,* hostinský v Lucku. Druhého dne, v neděli 2. září, se bude od 7. hod. ráno konati na poli Sejmíku Luckého vedle statku Jesipova na Krásné přehlídka koní z celého powiatu se zvláštním zřetelem na koně pracovní. Koně, nejlépe odpovídající místním podmínkám zemědělským, obdrží od m-va zemědělství peněžité i jiné odměny.

Výstavě zdar!

POLSKÁ CHMELAŘSKÁ ŠKOLA NA VOLYNI.

Poněvadž na Volyni znovu se šíří pěstování chmele, zřídilo ministerstvo rolnictví u m. Lucka školu chmelařskou. Uznáváme za vhodné seznámti naše čtenářstvo, zvláště pak pěstitele chmele s řádem této školy, jejž podáváme v původním polském mění:

I. Cel i zadania Szkoły Chmielarskiej.

11-to miesięczna Szkoła Chmielarska Wołyńskiego Towarzystwa Rolniczego, koncesjonowana przez Ministerstwo Rolnctwa ma na celu przygotowanie wykwalifikowanych dozorców — majstrów chmielarskich i plantatorów na drobnych gospodarstwach, tak, aby opanowali teoretycznie i praktycznie znajomość fachową dziedziny chmielarstwa i w dopełnieniu wiedzy ogólno-rolniczej, ogrodnictwa, warzywnictwa, wikliniarstwa oraz uprawy tytoniu i rzemiosł.

Dla teoretycznego i praktycznego wyszkolenia uczniowie korzystać będą z wykładów specjalnych i praktycznych zajęć na Stacji Doświadczalno-Pokazowej chmielarskiej i na polu doświadczalnem, gdzie przewidziane są uprawy tytuniu i warzyw, jak również w suszarni chmielarskiej Wołyńskiego Towarzystwa Chmielarskiego. Uczniowie także korzystać będą z prac koszykarskich i t. p., prowadzonych przez specjalnych instruktorów. Pozatem będą organizowane wycieczki na plantacje, do instytucji handlowych (siarkowni i pakowni) i browarnictwa.

II. Personel Szkoły.

Na czele Szkoły Chmielarskiej W. T. R. stoi Kierownik mianowany przez Ministerstwo Rolnictwa. Oprócz Kierownika czynny jest personel W. T. R., który wykłada przedmioty w programie załączone.

III. Uczniowie (warunki przyjęcia).

Do szkoły mogą być przyjęci kandydaci powyżej 16 lat, którzy ukończyli niższą szkołę rolniczą (wyjątek mogą stanowić synowie plantatorów chmielu i osadnicy plantujący chmiel). Wpisy trwają od 1 grudnia do 20 lutego każdego roku.

Rodzice lub opiekunowie (pełnoletni) osobiście powinni złożyć podanie do Kierownictwa Szkoły, załączając:

a) własnoręcznie napisany życiorys kandydata;
b) metrykę urodzenia i chrztu;
c) świadectwo szkolne;
d) „ zdrowia i szczepienia ospy;
e) „ moralności (miejsc. proboszcza, o ile od ukończenia szkoły upłynął rok);
f) zobowiązanie rodziców lub opiekunów, poręczające regularną opłatę należności tak szkolnej jak i za utrzymanie;
g) fotografję z ostatniej doby, opatrzoną własnoręcznym podpisem.

IV. Opłaty szkolne.

Opłata roczna wynosi 50 zł., którą uczniowie winni opłacić przy wpisie. Opłaty za utrzymanie 60 — 80 zł. miesięcznie wpłacają uczniowie właścicielom mieszkań, u których znajdują się na kwaterze.

Warunki zależnie od wymagań dostarczy Kierownictwo Szkoły.

V. Regulamin Szkoły.

§ 1

Uczniowie obowiązani są przestrzegać przepisów szkolnych, tak wewnątrz szkoły, jak i poza szkołą i być posłuszni rozporządzeniom kierownika szkoły i jego zastępców.

§ 2.

Przyjęci uczniowie obowiązani są brać czynny udział w nauce, zajęciach praktycznych, wspólnych wycieczkach (bilety kolejowe opłacają uczniowie).

§ 3.

Na wykłady i zajęcia praktyczne muszą uczniowie stawać się punktualnie, przynosząc wszystkie potrzebne przybory i podręczniki.

§ 4.

Do zajęć szkolnych uczniowie obowiązani są mieć jednakowe granatowe ubrania robocze. Czapki rogatywki koloru szarego z zielonym paskiem i znaczek chmielarski.

§ 5.

O wypadkach choroby należy niezwłocznie meldować Kierownikowi Szkoły.

§ 6.

W razie uszkodzenia własności szkoły: narzędzi, pomocy naukowych — winni uszkodzenia obowiązani są pokrywać wyrządzoną szkodę.

§ 7.

W razie przekroczenia wyżej wymienionych przepisów, stosowane będą kary:

1. Nagana.
2. Ostra nagana publiczna.
3. Zagrożenie wydaleniem.
4. Wydalenie ze szkoły.

Dokonč. příště.

KOMPOST.

Aut. Flengr v Boholubech.

Nedávno promluvili jsme si o hlavním činiteli v rolnictví — o úpravě i zachování chlevské mrvy, a nyní chci upozorniti na neméně v hospodářství lučním důležitý kompost.

Dobrá louka jest jedno z nejvýnosnějších odvětví v hospodářství vůbec, a k ní můžeme si pomoci pouze dobrým kompostem, nejúčinnějším to prostředkem pro luční kultury.

Potřeba obstarávati toto hnojivojo tím větší, čím více nedostává se hnoje chlévského, zejména v krajích chmelařských a řepařských. Založiti hromadu kompostovou není tak nesnadné a nevyžaduje žádných předběžných odborných vědomostí, jak se nám zdá. Jen trochu dobré vůle! Do takové hromady hodí se vše to, co jinde překáží nebo škodí a mnohdy i hygienicky jest závadné: různé smetí ležící na dvoře i kolem žentouru, dřevěné drtiny, popel, bláto (škrabky) ze silnic i z příkopů a j. Jest sem možno svésti všecky hlavní živiny a kompostová hromada se svým velkym procentem země má schopnost živiny ty až do patřičné doby upoutati a rozkládati. Má-li býti kompost svým složením dokonale uzpůsoben pro kořeny rostlin lučních, nut-

no hromadu nejméně dvakrát do roka přeházeti, aby kompost získal pro hnojení luk náležité jemnosti, čili aby obsah jeho získal provětráváním látek hnojivých; k tomu účelu jest velmi prospěšno při založení kompostu prosypati hromadu též práškem vápenným aneb vápnodusíkem, jelíkož vápno paralysuje kyseliny škodlivé, a kyselina uhličitá z něho vyvozovaná rozrušuje zemi, což v hojné míře uzpůsobuje kompost k nejbližšímu použití. Vápno pak samo sebou jest prvek k zdarnému vývínu rostlinstva vůbec nepostradatelný, již proto, že půdu otepluje a všeliké nerosty v půdě se nacházející, rozkládá a tak zúrodňuje. Vyvozuji pak z vlastní zkušenosti, že po tři léta na uzrání kompostu v hromadě čekati netřeba, jak mnozí rolnici za to mají: při užití vápna nejdéle za dva roky jest kompost úplně způsobilý k upotřebení. Dávka pak vápna samého do kompostu řídí se dle potřeby té čí oné půdy, jelikož jsou půdy na vápno bohatší a úplně chudé. — Poněvadž vápno jest činitel velmi vážný, měl by každý uvědomělý rolník býti zpraven, jak mnoho vápna obsahuje půda, na níž hospodaří. Když na př. vlašské ořechy pomrzají, jisto jest, že půda ta jest na vápno rozhodně chudou. Kde louku z jistých vážných příčin nelze považeti kompostem, může se značně zlepšiti hnojivy umělými, zejmena Thomasovou struskou a kainitem. Thomasova struska účinkuje svou pozvolna (2—3 léta) se rozpouštějící kyselinou fosforečnou, a obsahuje mímo to i do 40 % vápna. Podporuje proto účinně vývoj jetelů, čímž jakost a výživnost sena se značně zlepšuje, a hnojení dusíkáte se může následkem schopnosti jetelin přijimat dusík ze vzduchu, se omezit. Nejlépe však působí struska ve směsi s kainitem, který má vliv na rozpustnost kyseliny fosforečné, ve strusce obsažené, účinkuje rovněž dobře na vývoj rostlin motýlokvětých a travin, takže použitím strusky a kainitu na podzim a dobrým zavláčením louky docílí se často překvapujících výsledků. Směsi této vezme se 300 — 500 kg na ha, čímž se louce dodá značné části vápna, které eventuelně mokré mechem porostlé louky zlepšuje a zúrodňuje a také ničí na louce mech. Velmi prospěšným by bylo sdělení p. p. rolníků, jakých zkušeností v tom to směru nabyli.

CELOSTÁTNÍ VČELAŘSKÁ VÝSTAVA V BRNĚ.

Ve školní budově v Hlinkách, jenom málo od brněnského výstaviště (výstava soudobé kultury) vzdálené, včelařští odborníci uchystali sobě i jiným pozoruhodný podnik — celostátní výstavu včelařskou. Je to podnik nejen povahou věci významný. ale i rozsahem svým překvapující: vždyť je tu snesen materiál do 12 sálů a ještě i venku v zahradě — živá včelstva.

Exposice jsou rozděleny ve 3 skupiny: A. Exposice vědecké, B- Exposice soudobého praktického včelaření a C. Exposice obchodních firem.

V oddíle prvním vystavuje dr. Soudek, docent Vysoké školy zemědělské v Brně — ukázky vědecké práce ve včelařství — a včelařský ústav státních výzkumných ústavů pro výrobu živočíšnou v Dole a stanice v Židlochovicích — anatomie včely, nemoci a nákazy včel, sbírka medu, sbírka vosku, technologie medu a vosku, mikrofotografiie pylu medonosných a pylodárných rostlin, model napajedla, zasklené obrazy, diagramy.

Největší část výstavní plochy zabírá skupina druhá, Exposice soudobého praktického včelaření. Pozorný divák může se opravdu dokonale poučiti o včelařském hospodářství, chovu včel, užitku, který poskytují, hospodářském významu i průmyslovém zpracování a upotřebení včelami skýtaného bohatsví — medu a vosku.

Ba i kus historie se nám tu předvádí (zejména v obrazích), jakým vývojem bralo se včelařství, a jaký rozdíl je mezi nahodilým obhospodařováním ze „zlatých starých časů“ a nynějším, kdy se nemíní vše ponechati jen náhodě,

Poznáváme tu moderní typy úlů, „rojáky“. „rojochyty“, lisy, krmítka, tavidla na vosk, „kuřáky“, „vařáky na vosk“, celé včelíny atd. Ukázky medu všech odstínů (zahradní, luční i lesní) dráždí náš jazyk, učíme se znáti rozdíly různých vosků, jeho průmyslové zpracování a upotřebení. Poučujeme se, že onen dobrý perník děkuje za svoji jemnou chuť delikátnímu medu, že medové koláčky bývaly již i starým našim předkům znamenitou pochoutkou — a ještě více proslavená medovina, o níž jsme mnoho v historii našich praotců čítávali. A zatím výstavní výbor postaral se, abychom se jí mohli s dostatek i napíti. Zajímá nás, že mezi vystavovateli jsou lidé velmi inteligentní i méně vzdělaní, že svorně propagují jedno — chov včel; jsou tu zastoupeni učitelé, kněží, úředníci, četníni, železničáři, pošťáci, rolníci, tovární dělníci (zkrátka všichni bez rozdílu stavu) a to ze všech končin republiky, kde jen něco naroste a vykvete, od Šumavy až do Podkarpatské Rusi. V oddílu třetím vystavují: firma Bursík v Písku (včelařské rukavice), firma Heinz v Ostravě (výr. včel. nářadí), mech. závod Javůrkův v Dejvicích (Stříkačky), Jasný v Kelči (včelí mřížky), Libochovické sklárny (skle-

nice na med), Mazánek v Hor. Heršpicích u Brna (úly, medomety), Němeček v Drahotuších (úly) atd.

Nebude od místa, připomeneme-li, že jest tu zastoupeno na 300 vystavovatelů.

K výstavě připojil se i menší výstavkou (2 síně) Hedvábnický spolek.

Zájem o výstavu, která byla zahájena 5. srpna, je veliký; zejména hojně návštěvníků bylo z Čech. Záslužné práci hojně zdaru!

A. J.

CENY OBILÍ.

Průměrné týdenní ceny 4 hlavních druhů obilí v době od 22. do 28. července t. r. jevily se podle varšavské bursovní statistiky takto: ceny se rozumějí za 100 kg. ve zlotých):

Trhy domácí:

	Pšenice	žito	ječmen	oves
Varšava:	55.50	42.37	47.00	40.50
Krakov.	53.50	40.12	—	46.87
Poznaň:	50.00	38.41	—	43.75
Lvov:	49.25	38.87	—	46.05

Trhy zahraniční:

	Pšenice	žito	ječmen	oves
Paříž:	56.61	47.08	47.89	46.00
Praha:	54.80	52.86	—	49.48
Brno:	53.58	51.18	—	48.06
Hamburk:	54.20	58.74	58.02	55.00
Berlín:	50.46	52.33	—	52.60
Gdaňsko:	49.75	44.50	—	49.48
Liverpool:	45.80	—	—	44.60
Chicago:	40.40	35.06	—	42.36
New York:	43.61	38.89	—	47.34

BESEDY „BUDITELE“

BOUŘKA

Po parné noci vstává den
zahalen v závoj červánku,
sluníčko mělo smutný sen,
je tuze bledé po spánku.

Od rána svými paprsky
praží, až země puka,
přirodu k spánku skloňuje
jakási skrytá ruka.

Lidt v parnu zemdlen pracuje,
pot teče s horké hlavy,
a ani kláskem nepohne
teploučký větřík hravý.

Vzduch žhavý jen se mihotá,
vlaštovka lítá nízko.
— Za lesem temná zaduní...
Je bouřka někde blízko!

Hle, již se tlačí nad obzor
mrak černý, jako davy hor.
Tich stojí starý, černý les,
v něm zanik ptačích sborů ples.

Tu otevřou se nebesa,
plamenem mraky hoří...
— A od oblaků k zemi sjel
ohnivý posel boží!

— Ušak vítr mraky žene v dál,
žalostně zpívá, pláče...
Sto hadů lesklých s hřímáním
pod mrakem sem tam skáče...

Za lesy temné, za obzor
se v dálku mraky stáčí;
zas ožil starý, temný les,
v něm zpěv a hlahol ptačí.

Jiří Rebl.

PAN PRESIDENT NA MORAVĚ.

Letos v červnu byl pan president téměř celý měsíc na Moravě; snad jste o tom, děti, slyšely, četli a snad některé z vás viděly i obrázky z této cesty v Za svého moravského pobytu projel pan president celou řadu měst a vesnic větších i menších. Všude byla velká sláva, všude pana presidenta nadšeně a srdečně vitali. A všude—ve velkých městech i v malých vesničkách — značný podíl na té slávě a na tom vítaní měla školní mládež, chlapci i děvčata. Do obce, kterou pan president projížděl, sešly se děti z celého okolí. A všude také se dostaly k slovu také děti, aby pana presidenta uvítaly. Mluvili chlapci i děvčata, v každé obci musel pan president vyslechnout aspoň jednu básničku. A většinou se drželi všichni dobře, chlapci i děvčata, ačkoliv kuráž-

něji nežli chlapci. Ale všichni přece nevydrželi. Když se pan president na ně zadíval svým dlouhým, milým, ale pátravým pohledem, ztratili nit — chlapci i děvčata — a skončilo to slzami. „No, vždyť já vím, co mi chceš říci", vysvobodil pan president takového nešťastníka, podal mu ruku, pohladil po hlavé — a bylo dobře. Velmi statečně se držela Jarmilka Stloukalová v Náměšti nad Oslavou. Začala velmi kurážně, ale brzy se jí hlásek zlomil v slzičkách; nepovolila: slzy jako hráchy řinuly se jí po tvářích, ale doříkala až do konce. A co kytic pan president od dětí dostal a kolik různých dárků, většinou ručních prací školních. Hned když přijel do Židlochovic, kde za svého moravského pobytu bydlel, dostal od dětí hlučínských památník v podobě srdce. V Tišnově pozdravila Zofie Božková pana presidenta touto básničkou:

Tatíčku náš!

Támhle ta hora je Květnice,
pokladu prý má v sobě velice:
„Květnice hora, Besének voda
jsou dražší než celá Morava".
Tak nápis na radnici praví,
My děti přejeme Vám zdraví.
Všecky ty poklady si vemte.
jsou Vaše, pane presidente!
Máme Vás rádi, naše láska k Vám
je dražší než to zlato v hoře,
je hluboká jak širé moře.
U nás každý, kde kdo říká:
„Máme rádi tatíčka Masaryka".
Poněvadž Vás rádi máme,
z hloubí srdce k Vám voláme:
Buďte hodně dlouho živ a zdráv!

Jiří Kosík odevzdal potom panu presidentovi pěknou krabici s krystaly drahokamů a polodrahokamů, které na hoře Květnici byly na'ezeny.

Pěkné to bylo také ve Valašském Meziříčí. Tam za školní mládež na Valašsku, za všechny valašské ogary (chlapce) a děcka (děvčata) promluvil velmi pěkně malý Rudolf Kalivoda, kterého provázela ještě menší Svatuše Pospěchová. Pravil:

„Milůčký pane presidente!"

Pověďali nám tatíček, baj maměnka i pan učitel, že sa chcéte zasej podívat na naše Valašsko. Margóte, to jsme se na vás natěšili. Což ti větší ogaři, baj dcérky vás už znajú; ale my malůčci jsme vás eště neviděli, chyba na obrázku. A už jste tu, milůčký. Za všecky ogary ai děcka vás máme přivítati. Tož vítajte. Já vám dám pac a toťkaj Hanica voničku. Ona pověděla, že kdybyste sa nezlobili, že by vám dala baj hubičku.

A. N.

VYDRA.

Jiřík Chvála přijel do Posázaví k dědovi na prázdniny. Hned druhý den pospíchal k řece pod „Šeptouchov", aby tu vyhledal své druhy z minulých prázdnin. Brzy spatřil pod mlýnem houfec chlapců. Chutě k nim zaměřil. Zprvu naň hleděli zvědavě, ale brzy ho poznali a hlučně vítali. Vyptávali se Jiříka na jeho cestu, na vysvědčení i na to, jak se měl celý ten čas, co se neviděli. Jiřík všechno vypověděl a tázal se: „A co je u vás nového?„

„Mnoho," odvětil Pepík Záhora a hned dodal: „Tuhle Toník Sejkův se topil."

„Náš stárek ho vytáhl,„ doložil Jarka Šponar, syn mlynářův.

„Když mne chytla křeč," podotkl Sejka na obhajobu.

Byli by si vyprávěli o tomto, mezi nimi, dobrými plavci, [řídkém případě, kdyby se nebyl ozval od mlýnice hlas Jaroslavova bratra Lojzíka. Ruce maje u úst, volal: „Pojďte se Podívat, stárek bude opět cvičit vydru."

„Jakou vydru?" otázal se Jirka, ale nikdo mu neodpovídal. Všichni utíkali ke mlýnu. Jiřík spěl tedy za nimi.

Na hrázi pod mlýnicí stál stárek a držel na dlouhém řetízku roztomilé, zavalité, hnědé zvířátko, s malou ploskou hlavou a s plovací blanou mezi prsty. Každou chvíli cenilo bílé zuby. Byla to vydra. Hoši ji v uctivé vzdálenosti obstoupili, neboť přiblížil-li se některý, chňapala po jeho noze.

Stárek, vida tolik hochů, a maje strach, že by mu cvičení rušili, velel, aby si sedli opodál na břeh a v tichosti se dívali. Nato hodil do řeky zatížené dševo a štval vydru do vody. Ta se nedala dvakráte pobízeti, chutě slezla po břehu k řece a v okamžiku se ponořila. —

„Proč ji nepustí se řetízku?" potichu se tázal Jirka.

„Má strach, že by se mu již nevrátila," odvětil Jarda.

V tom stárek zahvízdal na píšťalku a za chvilku se vynořila vydra, nesouc v zubech hozené dřevo. Stárek i hoši byli zřejmě překvapeni a uspokojeni. Tak to opakoval stárek ně-

kolikráte a vždy s úspěchen. Potom odvedl vydru do mlýnice a přivázal ji k pevné bedně, ve které spávala.

Teprve teď se hochům rozvázaly jazyky. Všichni se snažili vypověděti Jirkovi, jak stárek chytil letošní zimy vydru do želez, co to dalo námahy, než ji dostal, jak musil dbáti, aby po něm nezůstalo ani „pachu", neboť vydra by to ucítila a utekla od želez. Jak na ni dlouho líčil a jak ho pokousala, když jí uvazoval na krk řetěz.

„Brzy jej sejme a pustí ji do vody bez něho", dále vykládal Lojzík.

„Jen vrátí-li se mu", pochyboval Toník.

„Stárek myslí, že ano", rožehnal pochyby Lojzík.

„Bylo by jí škoda", odvětil Jirka.

„To by bylo", dotvrd ili všichni.

„Těch ryb, co by nachytala", zatoužil Lojzík. —

*

Za týden přinesl Lojzík smutnou novinu, že vydra stárkovi utekla. Včera ji pustil do vody bez řetízku. Hvízdal na ni, ale již se neukázala. — Uprchla.

„Věděl jsem to", vyhrkl Toník.

„Chtěl bych vědět, kam uplovala," zvědavě prohodil Jirka.

„Snad se tady někde usadila", ozval se Jarka.

„Musíme po ní dát pozor", nabádal Lojzík.

*

Ačkoliv slídili hoši celé prázdniny, vydra se již neukázala. Teprve na podzim dostal Jiřík od Jarky zprávu, že se vydra objevila pod mlýnem u papírny. Jeden úředník ji vyčihal, zastřelil a vycpanou daroval do školních sbírek.

Předplatné v Lucku
přijímá: Česká Matice Školská, Jagiellońska 16, šekový účet P. K. O. 80890.
Ve Varšavě:
Drukarnia „Rola" Jana Buriana, Mazowiecka 11, šekový účet P. K. O. 1704,
Ceny předplatného:
na půl roku zl. 5.20, na čtvrt roku zl. 2.80. Do ciziny: na půl roku zl. 7.—, na čtvrt roku zl. 3.75. Cena jednotlivého čísla je 50 gr.
Ceny oznámení:
Celá strana zl. 120.—, půl strany zl. 70.—, čtvrt strany zl. 40.—, osmina strany zl. 25.—, dvanáctina strany zl. 20.—, šestnáctina strany zl. 15.—. Při častějším inserování slevy.

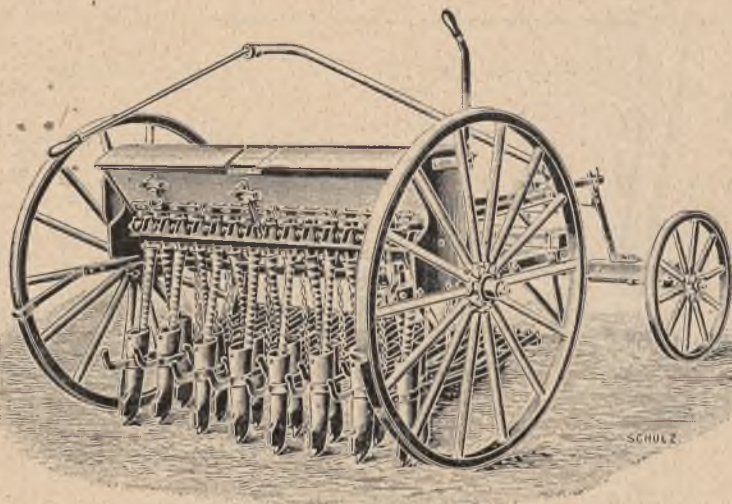
Zodpovědný redaktor: **Josef Welk,** Łuck, Jagiellońska 16.
Vydavatel: Drukarnia „Rola", Jana Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11.

OZNÁMENÍ.

Volynská Chmelářská Banka v Dubně tímto všem p. p. pěstitelům chmele oznamuje, že od 20. srpna t. r. započne prodávati chmelové pytle (žoky po cenách konkurenčních.

Kdo se zajímá o koupi takových pytlů, nechť lýrkavě se s důvěrou obrátí do Chmelářské Banky v Dubně, ul. Czackiego.

ZVEME K PROHLÍDCE NAŠICH BOHATĚ ZÁSOBENÝCH VELIKÝCH TOVÁRNÍCH SKLADŮ.

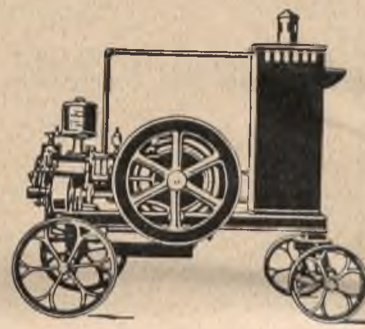

Secí stroje válečkové neb lžičkové „Schulz"

Žací stroje „Knotek a spol"

Hledáte nejlepší a spolehlivý volnoběžný motor?
Potřebujete dokonalou motorovou čisticí mlátičku?
Budete potřebovati žentour, mlátičku, pastorek neb mlýnek?
Chcete Svoje jetelové semínko dobře vyluštiti bukovníkem?
Použil jste již vyorávače bramborů „Nový Ideál"?
Máte již český dvojradlicový obracovací pluh?
Toužíte po lehkém, dobrém a úsporném secím stroji?
Chcete získati z mléka více smetany výbornou odstředívkou „Libella"?
Nepotřebujete k záchraně Svého chmele ochranné stříkačky?
Okopáváte chmel českými ocelovými speciálními motykami?
Žnete obilí a kosíte trávu moderními Knotkovými stroji?
Scházejí k Vašim starým strojům součásti?
Zamýšlíte budovati továrnu neb zařizovati mlýn?
Žádáte záruku za dobrý vykon a trvanlivost koupeneho stroje?

Motory „Lorenz"

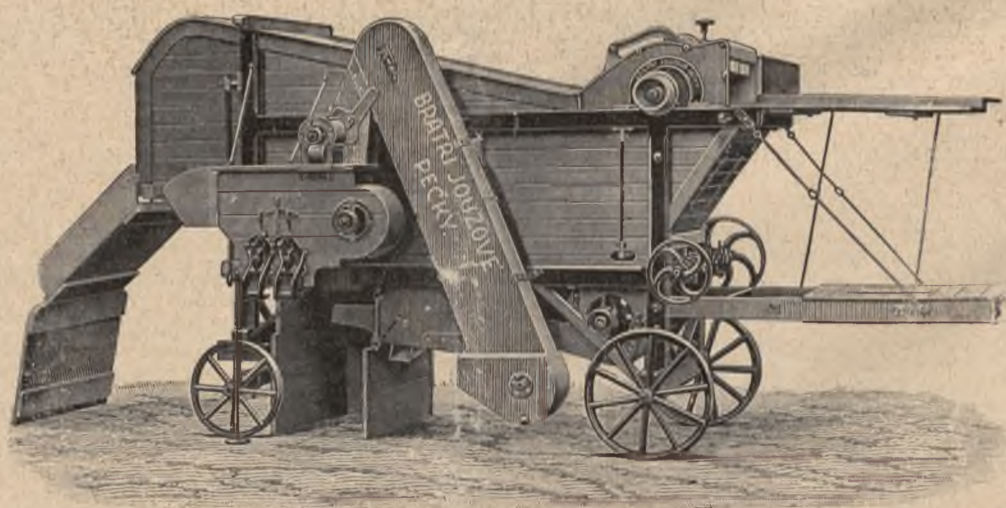
Pak obrat'te se s důvěrou na generálního představitele speciálních českých továren a budete nejlépe obslouženi u chvalně známé odborné firmy:

TOVÁRNÍ SKLADY HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ

R. JOZEF a SPOL.,

Telefon Nr. 17. **ZDOŁBUNÓW,** **Telegramy: JOZEFSPOL. ZDOŁBUNÓW**

VELIKÝ VÝKON.

VÝHODNÉ SPLÁTKY.

Drukarnia „Rola", J. Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11 **Opłata pocztowa opłacona ryczałtem**